

1. INNLEDNING

1.1. Mandat

DNT styret vedtok i juli 2009 å nedsette et eget kaldblodsutvalg. Dette utvalget skulle legge frem forslag til tiltak som bidrar til at kaldblodsrasen får en sunn utvikling, at den beholder sin popularitet og befester sin posisjon som en svært viktig del av norsk travsport. Tiltakene skal være forankret i DNTs strategiplan "Trav 2015". I pressemeldingen het det følgende:

Forslag til temaer som utvalget bør jobbe med;

Avlsstimulerende tiltak

- Hvilke avlsstimulerende tiltak bør styrkes/settes inn for kaldblodshesten
- Avlsplan

Unghestsatsing

- I hvilken retning skal unghestsatsingen gå.?
- Mønstringsløp for kaldblodshester
- Skal begrepet unghestsatsing utvides; 2-årsløp – 5-årsløp

Startprosent

- Ønsker vi å øke startprosenten for unge kaldblodshester?
- Hva er fordelene ved det/hva koster det?
- Hvordan kan vi øke startprosenten på kaldblodshesten totalt sett?

Premiefordeling

- På hvilken måte skal kaldblodshestens premiepenger fordeles;
Alder – kjønn – breddesatsing – elitesatsing
- Fordelingen varmbloeds vs kaldblods

Løpsutskrivning

- På hvilken måte kan løpsutskrivning påvirke kaldblodshestens utvikling;
Distanser – likestartløp/tilleggsløp – startmetoder – løp for unghester

Nordisk samarbeide

- Samarbeidet med Sverige og Finland.
- Elitesatsing
- Åpne flere løp for finske hester?

I etterfølgende samtale med leder i DNT har det blitt presisert at DNT's avlskomité skal komme med forslag om endringer til avlsplanen.

1.2. Medlemmer

Norsk Hesteeierforbund: Roar Øvrebø
Norsk Hesteeierforbund: Nils Vallesether
Norsk Travtrenerforening: Espen A. Schem
Norsk Travamatørforening: Roar Hop/Per Arne Enholm
DNTs Avlskomitee/Østfold Travforbund: Gunnar Gjerstad
DNTs administrasjon: Per-Ole Tysland
DNTs administrasjon: Tron Gravdal
Sekretær har vært Evelyn Stillerud (sportsmedarbeider DNT)

Tron Gravdal og Per-Ole Tysland har fungert som ledere av gruppa.

1.3. Møter

Utvalget har avholdt fire heldags møter.

2. FAKTA OM NORSK TRAVSPORT

2.1. Fordeling av premier

2.1.1. Fordelingen av premier mellom kaldblodstravere og varmblodstravere i Norge

Av totalt 256 millioner kroner som ble utbetalt i premier i 2009, fikk varmblodstraverne 155 millioner og kaldblodstraverne 101 millioner kroner. Antall startende varmblodstravere var 3.857 og antall startende kaldblodstravere var 2.206. Kaldblodstraverne som gruppe mottok 39% av den totale premiepotten, og gjennomsnitts innkjørt per startende ble kr. 45.775. Til sammenligning kan man nevne at varmblodstraverne fikk kr. 40.251 per startende.

2.1.2. Fordelingen av premier mellom norskfødte kaldblodstravere og norskfødte varmblodstravere i Norge

Dersom vi nå sammenligner varmblodstraverne med kaldblodstraverne er situasjonen noe annerledes. Antall startende norskfødte varmblodstravere var 2.002, tilsvarende antall var 2.088 for kaldblodstraverne. Av totalt 176 millioner kroner utbetalt til norskfødte travere mottok varmblodstraverne 79 millioner og kaldblodstraverne 97 millioner. Kaldblodstraverne mottok således som gruppe 55% av den totale premiepotten innkjørt av norskfødte hester. Ser vi på innkjørt per startende er gapet nå ytterligere forsterket, kaldblodstraverne mottar kr. 46.551 mens tilsvarende tall for varmblodstraverne er kr. 39.411.

Det er en vesentlig forskjell mellom startprosent hos varmblods og kaldblods 3-åringer. 260 av 818 kaldblods 3-åringer kom til start, noe som gir en startprosent på 31,8 – en økning på over 4% i forhold til i fjor. Tilsvarende tall for varmblods 3-åringer er 351 av 762 som gir en startprosent på hele 46,1. Disse forskjellene gjenspeiles imidlertid ikke i inntjeningen. Hver startende kaldblods 3-åring kjørte inn kr. 42.787 mens hver varmblods 3-åring kjørte inn kr.

47.859. Dette gir kr. 6.966 per start for kaldblods 3-åringene som er nesten identisk med tilsvarende tall for varmblods 3-åringene (kr. 7.002).

2.1.3. Fordelingen av premier mellom norskfødte, importerte og gjestende kaldblodstravere i Norge

Av 2.206 startende kaldblodstravere var hele 2.088 norskfødte. Følgelig er det bare utbetalt 3,7 av 101 millioner til importerte eller utenlandsregistrerte kaldblodstravere mens hele 97,3 millioner er utbetalt til norskfødte kaldblodstravere.

Bare halvparten (50,8%) av premiene som ble utbetalt til varmblodstraverne gikk til norskfødte.

2.1.4. Fordelingen av premier mellom unge (2,3 og 4 år) og eldre kaldblodstravere

Av de totalt 101 millioner som ble utbetalt til kaldblodstravere i 2009 ble 42.000 utbetalt til 2-åringene, 11,9 millioner til 3-åringene, 15,1 millioner til 4-åringene og 74,6 millioner (73,8%) til eldre kaldblodstravere.

2.1.5. Fordeling av premier mellom hopper og hingster/vallaker

Hoppene er skjevfordelt i forhold til hingstene/vallakene. Av de totalt 101 millioner som ble utbetalt til kaldblodstravere i 2009 ble kun 31,3 millioner (31%) utbetalt til hoppene. Forskjellen er enda klarere blant de yngste kaldblodstraverne – 3-års hopper mottar 3,1 millioner (28%) av 11,1 millioner. Av utskrevne V75-løp første halvår for kaldblodshester var kun 13 av i alt 85 løp forbeholdt hopper. Dette utgjør bare 15,3 prosent av V75-løpene for kaldblodshester.

3. UTFORDRINGER

3.1 Avl og oppdrett

3.1.1 Svensk-Norsk Kaldblodsavtale

Den såkalte Dovre-avtalen av 12. juni 1990 var en intensjonsavtale mellom Norge og Sverige som omhandlet et utvidet samarbeid om felles startrett og samordnet løpsutskrivning. Denne avtalen ble den 13. oktober 2000 erstattet med dagens Svensk-Norske Kaldblodsavtale. I hovedsak kan man si at den nye avtalen omfatter følgende:

Avlssamarbeid:

- Felles kåringsnemnd
- Felles kåringsbestemmelser
- Samarbeid om forskning og utvikling

Konkurransesamarbeid:

- Alle kaldblodsløp er åpne for både norske og svenske kaldblodstravere (bortsett fra nasjonale mesterskap)
- Terminoppsettet for storløp skal samkjøres

En felles kaldblodskomiteé bestående av tre representanter fra hvert land har til oppgave å følge utviklingen i henhold til denne avtalen. Lederen av komiteéen alternerer mellom landene – med to års mellomrom.

For tiden er det liten tvil om at Norge i stor grad nyter godt av løpssamarbeidet med Sverige mens Sverige foreløpig har størst fordel av å få tilgang til norske avlshingster. Det antas at denne mulige skjevdelingen vil utjevnes i et lengre perspektiv.

3.1.2 Avlsmål

Målet med avlsarbeidet på kaldblodstraveren er å bevare og videreutvikle en konkurransedyktig sunn og frisk travhest ved å forbedre hestenes travprestasjon, holdbarhet, eksteriør med vekt på rasetype, håndterbarhet/lynne, fruktbarhet samt motvirke en for stor innavlsgrad.

Et resultat av samarbeidet med svenskene er at den effektive populasjonen har økt. Til sammen insemineres årlig ca. 1800 hopper i begge landene og disse fordeles på et stort antall hingster. Hingstekvotene er også redusert i forhold til før avtalen ble inngått. Det er også oppnådd enighet om diskvalifiserende lidelser som ekskluderer en hingst fra å bli kåret. Innavl er et økende problem.

3.2 Sport

3.2.1 Klasseløp

I forbindelse med at styret vedtok hasteutvalget for varmblodstravere sitt forslag om økt premiering i de klassiske løpene (Norsk Trav-Kriterium og Norsk Trav-Derby), ble det naturlig å se på tilsvarende løsninger også for kaldblodstraverne. En av styrkene til kaldblodstraveren sammenlignet med varmbloods, er evnen til å konkurrere over en lang tidsperiode. Generelt starter kaldblodstravere i løpet av sin karriere i flere løp enn varmbloodstravere. Dette gjør at rasen er en nyttig hest med tanke på både spill og det å skape profiler/kjendiser.

I den forbindelse ble det vurdert flere alternativer:

1. Heve innskudd og premiering i Kriteriet og Derbyet tilsvarende det som ble gjort for varmbloodstravere
2. Heve innskudd uten å heve premieringen i Kriteriet og Derbyet men innføre et nytt klassisk løp for 5-åringer
3. Beholde dagens innskudd og premiering

3.2.2 Hopper

Ei hoppe er ikke like ettertraktet som en hingst/vallak. Dette skyldes nok flere faktorer men hovedsakelig er det et faktum at hingster/vallaker generelt er ansett å ha en høyere kapasitet enn hoppene i løpsbanen samt at inntjeningen for startende hingster/vallaker er mye høyere enn for hoppene. Det er ut fra et avlsperspektiv ønskelig at hoppene tjener penger relativt raskt slik at de kan settes over i avl i ung alder – dette gir kortere generasjonsintervaller og dermed en raskere avlsfremgang. Unghestprestasjoner er også mer relatert til genetiske egenskaper og mindre påvirket av miljø. Således er utvelgelse av unge hopper med gode prestasjoner ”avlsmessig tryggere” enn utvelgelse av eldre hopper med tilsvarende inntjening.

4. FORSLAG TIL TILTAK

4.1 Avl og oppdrett

4.1.1. Oppdretterpenger

Ordningen med differensierte oppdretterpremier beholdes. Det utarbeides en annen måte å finansiere oppdretterpremier på enn dagens, slik at man kan vurdere en ønskelig økning av dagens oppdretterpremier. Det har vært fremmet ønske om å forlenge høy sats (15%) i ytterligere to år – ut 8-års sesongen.

4.2 Sport

4.2.1 Klasseløp

Innskudd økes på lik linje som for varmblodshestene for kaldblodshester født fra og med 2010. Slik vil da terminoppsettet se ut;

<i>Kriteriet:</i>	Nåværende	Ny for årgang født 2010
Åringer:	31.01 – kr. 500,-	kr. 500,-
2-åringer:	31.01 – kr. 500,-	kr. 1.000,-
2-åringer:	31.05 – kr. 500,-	kr. 1.000,-
3-åringer:	31.05 – kr. 1.000,-	kr. 1.000,-

<i>Derby:</i>	Nåværende	Ny for årgang født 2010
2-åringer:	31.01 – kr. 1.000,-	kr. 1.000,-
2-åringer:	31.05 – kr. 1.000,-	kr. 1.500,-
3-åringer:	31.05 – kr. 1.000,-	kr. 1.500,-
4-åringer:	31.05 – kr. 1.000,-	kr. 1.500,-

Alle hester som skal starte i DNTs Unghestserie må være innmeldingsberettiget i Kriteriet.

Førstepremie i Norsk Travkriterium beholdes på dagens nivå.

Førstepremie i Norsk Travderby økes til kr 1.000.000.

Det innstiftes et 5-års løp som kjøres over 3100 meter med minimum tre tillegg. Førstepremie på kr 500.000. Navn er enda ikke bestemt men det bør ikke inneholde "Kriterie" eller "Derby" i navnet. Alle hester som skal starte i dette 5-års løpet må være innmeldingsberettiget til Derby. Det skal avvikles egen hoppeavdeling over 2100 meter, med minimum to tillegg.

Alle hoppeavdelingene skal kjøres med minst 50 prosent av førstepremien i åpen klasse.

4.2.2 DNTs Unghestserie

Nye løp/økning i premier i DNTs Unghestserie skal i hovedsak legges til hoppeløp for 3- og 4-årige hopper, samt i åpen klasse for 4-åringer. Flere løp

legges inn i V75-rammen. DNTs Unghestserie for kaldblodshester økes med samlet premiesum fra dagens ca. 4.1 millioner til cirka 4.6 millioner.

Alle hester som skal starte i DNTs Unghestserie må være innmeldingsberettiget i Kriteriet.

4.2.3 Hoppeløp

Minst 20 prosent av alle V75-løp som kjøres for kaldblodshester skal være forbeholdt hopper.

Hoppeløp i V75 skal kjøres for hopper i alderen 3 til 7 år, og grunnlagsgrensen heves til kr 700.000. Det vil bli en gradvis overgang, i hele 2011 samt første kvartal 2012 kjøres hoppeløpene for hopper i alderen 3 til 8 år. I hoppeløp for høyeste klasse (opptil 700.000 kr) skal det ikke være en øvre grunnlagsgrense for 3-5-årige hopper.

I samtlige storløp med egen hoppeavdeling skal denne kjøres med førstepremie på minst 50 prosent av førstepremie i løpet for åpen klasse.

4.2.4. Kaldblodets festhelg

Klasseløpene skal avvikles som i dag under klasseløpshelgen i september. Utvalget mener dog at man fortsatt bør vurdere kaldblodets egen festhelg. Et aktuelt tidspunkt for kaldblodets egen festhelg kan være i forbindelse med Biris V75-kjøring i november. Kaldblodskjøring avvikles allerede i forbindelse med denne løpsdag. I tillegg flyttes Biri Oppdrettningsløp hit (i alle fall for en prøveordning i to år). I tillegg kan det vurderes ytterligere storløp plassert denne helg.

4.2.5 Breddepremiering

Utvalget mener at det bør innføres breddepremiering i samtlige rene 3- og 4-årsløp, samt i alle løp skrevet ut for hester med grunnlag under kr 100.000. Dette må gjennomføres som en intern omfordeling av allerede eksisterende premier.

4.2.6 Auksjonsløp

Utvalget mener det også bør innføres auksjonsløp for kaldblodshester. Dette kjøres som tilleggsløp med minimum to tillegg over distansen 2100 meter, med 20 meter godtgjørelse for hopper. Løpet kjøres i forbindelse med Bjerkes OGP-helg når hestene er 4-år. Løpet bør kjøres med førstepremie på minimum 200.000 kr.

4.2.7 Løpsutskrivning

Utvalget mener at det bør skrives ut flere løp over lang distanse, spesielt for unge kaldblodshester.

4.2.8 Nordisk Elitkamp

Sverige har meddelt at de ikke lenger ønsker å være med å finansiere sammenlagtpremierung av Nordisk Elitkamp. Utvalget er da av den oppfatning av Nordisk Elitkamp bør legges ned.

5.2 Økonomiske konsekvenser - Tiltakskostnad

5.1.1 Oppdretterpremier

En eventuell forlengelse ut 8-års sesongen av høy sats (15%) vil basert på 2009 tallene koste 1,3 millioner kroner.

5.2.1 Klasseløp

Økningen vil årlig ligge på rundt 1.6 millioner kroner.

Innskudd vil trolig finansiere i overkant av 1 million kroner. Vi står da tilbake med cirka 800.000 årlig i kostnad.

5.2.2 DNTs Unghestserie

I hovedsak skrives noen flere løp i V75 ut som DNTs Unghestserie. DNTs andel øker med cirka 100.000 kr.

5.2.3 Auksjonsløp

Delfinansieres gjennom innskudd. Øvrig kostnad blir på ca. 100.000 kr.

5.2.4 Alle endringer for hoppeløp gjøres som interne justeringer av premiefordeling mot hingster/vallaker.

5.2.5 Gjennomføring av pkt. 5.2.1, 5.2.2 og 5.2.3 vil gi en samlet kostnad på kr 1.000.000.

5.3 Tiltak for å bedre markedet for salg av kaldblods unghester

5.3.1 Generelt

Kaldblodsoppdrettere skiller seg fra varmbloodsoppdrettere ved at det er færre store oppdrettere – de fleste har bare en eller to avlshopper. De aller fleste driver dessuten oppdrett til eget bruk. De fleste kjøpere av kaldblods unghester leter etter åringshingster med gode stammer eller toårshingster som allerede har bevist talent. Markedet er villig til å betale godt for disse. Når det gjelder unghopper og avkom etter mindre meritterte avlshingster så er det få kjøpere til disse. I tillegg ser vi at de mest interessante åringene blir solgt privat og ikke via auksjonskanalen.

5.3.2 Hoppeløp

3-års hopper har en lav startprosent. Det er vanskelig å si om dette skyldes manglende trening og oppsetting for løp, eller manglende evne og talent. Økt fokus på kaldblodshopper vil sannsynligvis føre til økt etterspørsel etter unghopper og forhåpentligvis også en økning i startprosent.

5.3.3 Auksjon

En lavere terskel for å melde til auksjon kan muligens føre til flere innmeldinger, og frafall fra krav om røntgen er et tiltak. Det må jobbes aktivt mot oppdrettere for å melde også de mest interessante individene på auksjon. Større interesse blant profesjonelle trenere er også viktig. Utvalget mener årets auksjonskonsept med kaldblodshestene samlet for seg på lørdagen fungerte bra og bør videreføres.